

Dostál, Bořivoj

Pravěké nálezy z Horních Dunajovic : (kanelovaná, únětická, věteřovská a hradištní kultura)

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1963, vol. 12, iss. E8, pp. [5]-14

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/110034>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

BOŘIVOJ DOSTÁL

PRAVĚKÉ NÁLEZY Z HORNÍCH DUNAJOVIC

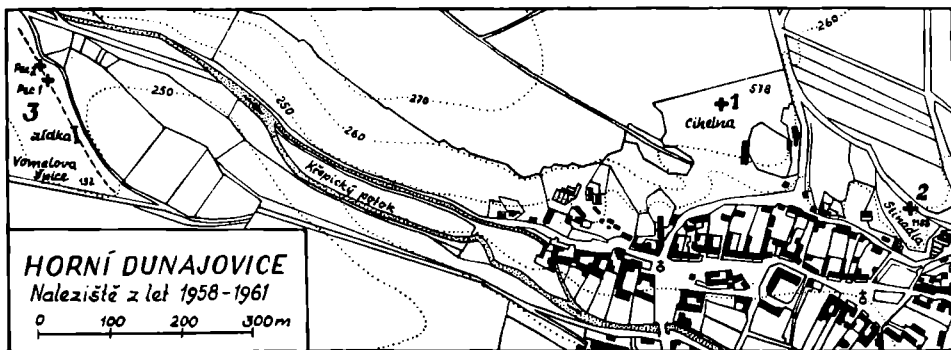
(Kanelovaná, únětická, věteřovská a hradištní kultura)

Katastr obce Horní Dunajovice na Znojemsku je znám již dlouhou řadu let jako bohaté archeologické naleziště, na němž je zastoupeno několik kultur našeho pravěku: volutová (jámy za hřbitovem, na bývalých panských nivách nad cihelnou, v cihelně)¹ píchaná (dvě jámy u školy),² moravská malovaná (u kostela a v cihelně),³ zvoncovité poháry,⁴ únětická (hroby na Stínadlech, Za kostelem, v cihelně, na Vápenném kopci),⁵ věteřovský typ (v cihelně),⁶ doba římská (spona na Staré hoře a patrně hrob Na louce za kostelem)⁷ a mladší doba hradištní (hroby u kostela).⁸ Proto byla v rámci regionálního průzkumu prováděného za dlouholeté spolupráce mezi Jihomoravským muzeem ve Znojmě a katedrou prehistorie filosofické fakulty university J. E. Purkyně v Brně zaměřena pozornost na archeologické nálezy v této obci a v průběhu let 1958—1961 tu bylo zaznamenáno několik nových objevů, o nichž pojednává tato zpráva. Nálezy jsou uloženy v Jihomoravském muzeu ve Znojmě.

I. Kanelovaná kultura

V březnu 1958 bylo hlášeno z hornodunajovické cihelny (obr. 1 : 1), že se při bagrování hlíny přišlo na pravěké nálezy. Nálezy vyzvedl ředitel Jihomoravského muzea, s. A. Hudec, který při obhlídce terénu zjistil, že objekty, z nichž pocházely, byly již úplně zničeny.

Mezi nálezy byly kromě úlomků mazanice silně promíšené plevami s otisky prutů střepy z pěti nádob (1—5), čtyři hliněná závažíčka (6—9) a dva přesleny (10—11).

Obr. 1. — Horní Dunajovice. 1: nálezy kanelované a únětické kultury; 2: věteřovské jámy s příměsí volutové a píchané keramiky; 3: slovanské a pozdější nálezy. (Kresba: S. Ševčík).

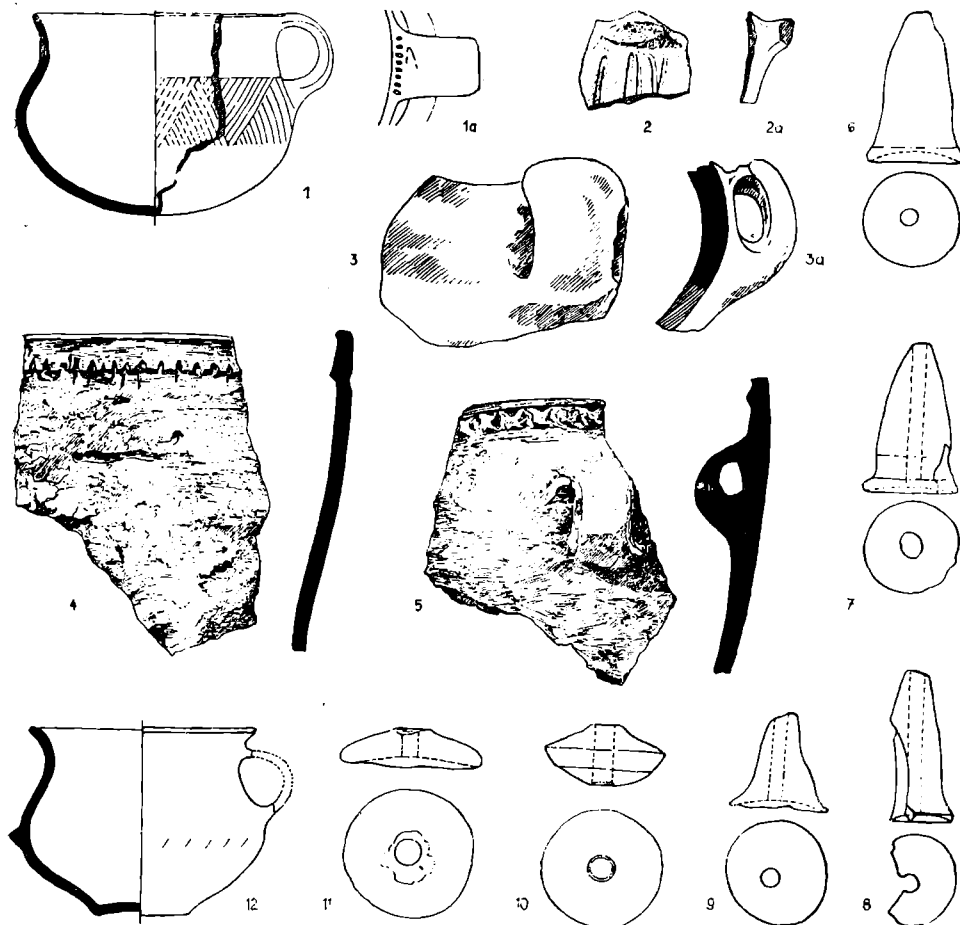
1. Stěp ze šálku s vyhlazeným, slabě prohnutým hrdlem a s elipsoidním spodkem bez vyznačeného dna. Přes hrdlo se klene páskové ucho zdobené při napojení na okraj sedmi čoučkovitými důlky. Horní část výdutě je zdobena mělkými žlábkami v podobě vlčích zubů. Povrch je vyleštěn do šedohněda, vnitřek do černá. V 7,7; po 9,5; pv 10,5.⁹ Obr. 2:1, 1a.

2. Stěp z „nákolního“ hrnce s okrajem slabě kuželovitě seříznutým a s náběhem na esovitý profil. Pod okrajem je plastická lišta zdobená jemným prstováním, o něco níže je masivní páskové ucho. Vnitřek je vyhlazen, naředlý a hnědavý, povrch je zdrsňený a očázený. Po asi 24. Obr. 2:5.

3. Stěp z jiného „nákolního“ hrnce mírně esovitého profilu. Vodovorně seříznutý okraj je zesílen v širší plochou lištu, do níž jsou odspodu provedeny záseky ostrým nástrojem. Vnitřek je vyhlazený, světlešedý, povrch je drsný, popraskaný, šedé barvy, místy očázený. Po asi 22 Obr. 2:4.

4. Stěp z výdutě silnostěnné zásobnice, na výduti silně zakřivené a opatřené masivním páskovým uchem. Vnitřek je vyhlazen, povrch drsný, barvy žlutohnědé. Stěp pochází ze zásobnice s kuželovitým hrdlem. Pv asi 30. Obr. 2:3.

5. Šedočerný hlazený střípek ze šálku nebo džbánku zdobeného mělkými svislými žlábkami pod uchem. Obr. 2:2, 2a.

Obr. 2. — Horní Dunajovice, cihelna. 1—11: nálezy kanelované kultury; 12: ojedinělý únětický nález. 1 : 3. (Kresba: A. Šik.)

6—8. Tři hliněná zvonovitá kolmo provrtaná závažíčka s konkávní základnou. Jedno je nad základnou poněkud zaškrbeno. Hlína je promíšena kaménky, povrch je vyhlazen, šedočerný. V 5,4—5,7; pro základny 3,4—3,7. Obr. 2:6—8.

9. Menší kuželovité závažíčko s poněkud rozšířenou a konkávní základnou, svíslé provrtané, šedohnědé barvy. V 3,7; p základny 3,9—4. Obr. 2:9.

10. Bochánkovitý přeslen s konkávní základnou, vyleštěný do šedočerna. Obvod otvoru je na horní straně zvýšen. P 5,2; v 1,4. Obr. 2:11.

11. Dvoukónický přeslen s hraněnou spodní částí. Obvod otvoru je na horní straně zvýšen. Horní strana je žlutohnědá, spodní tmavošedá. P 4,6; v 2,3. Obr. 2:10.

Srovnáme-li uvedené nálezy s materiálem z eneolitického sídliště v Jevišovicích, zjistíme, že plně odpovídá obsahu vrstvy C 1.¹⁰ Typickým nálezem je zejména šálek s páskovým uchem a kulovitým spodkem zdobeným v horní části ornamentem vlčích zubů, mající analogie jak v samých Jevišovicích, tak ve Znojmě, Ohrozimi a Úvalně.¹¹ Čočkovitými důlky na vrcholu ucha se tento šálek nejvíce blíží nálezům jevišovickým a tím, že ucho není vytaženo nad okraj, se řadí k západní skupině kanelované keramiky na Moravě (Znojmsko, Brněnsko, Bučovsko).¹² Zařazení ke kanelované keramice potvrzuje i zlomek druhého šálku zdobeného svíslou kanelurou (obr. 2:2), pro nějž bychom našli analogie snad na všech lokalitách kanelované kultury. Masivní střep s páskovým uchem (obr. 2 : 3) asi pochází z tříuché zásobnice s kónickým hrdlem, které jsou typické pro jevišovickou vrstvu C 1,¹³ případně dvouuché amfoře téhož tvaru, která se objevuje už ve vrstvě C 2.¹⁴ Méně výraznou klasifikační pomůckou jsou zlomky nákolních hrnců, které se objevují nejen v kanelované, ale i v michelsberské kultuře a v kultuře nálevkovitých pohárů (baalberské i salzmündské).¹⁵ Tak např. pro úlomek nákolního hrnce s uchem (obr. 2:5) shledávám zatím analogii jen v jevišovické vrstvě C 2, která se přičítá kultuře nálevkovitých pohárů.¹⁶ Podobně i zvonovitá závažíčka jsou typická pro jevišovickou vrstvu C, zejména C 1.¹⁷

Popsané nálezy jsou prvním přesněji fixovaným eneolitickým nálezem z katastru Horních Dunajovic.

II. Únětická kultura

Mezi nálezy z hornodunajovické cihelny odevzdanými v březnu 1958 řediteli Jihomoravského muzea, s. A. Hudcovi, byl také únětický hrnek (1).

1. Hrnek esovitého profilu s uchem na hrdle, s hrotitým pupíkem na protilehlé straně výdutě a se slabě klenutým dnem. Na spodní straně výdutě jsou nevýrazné svíslé zlábký, vzniklé patrně při vyrovnávání povrchu. Povrch i vnitřek je šedočerný, vyhlazený. V 7,1; po 8,5; pv 9,3; pd 3,7. Obr. 2:12.

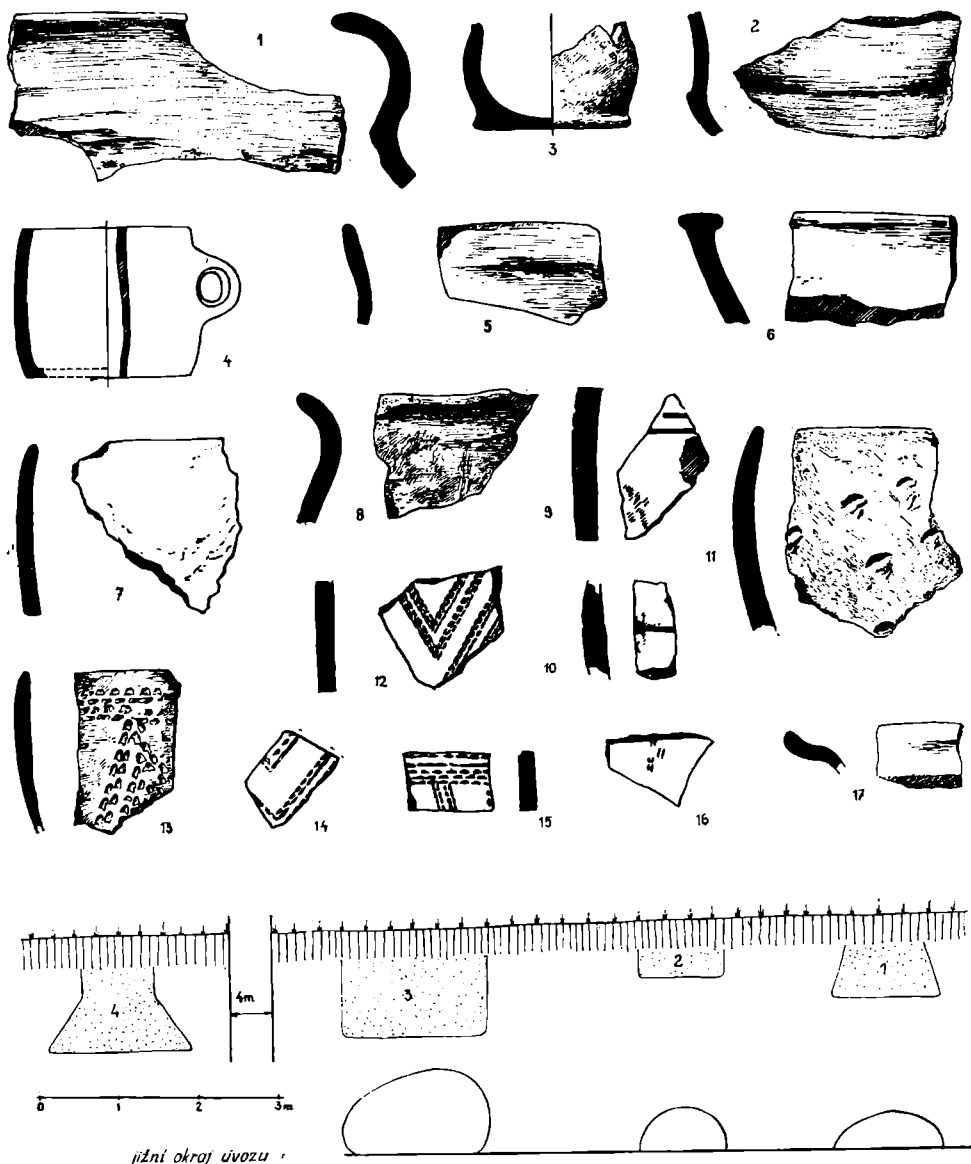
Hrnek patrně pochází z únětických hrobů, které byly již dříve zjištěny v téže cihelně F. Vildomcem.¹⁸

III. Věteřovský typ

Při průzkumu prováděném autorem s pracovníky Jihomoravského muzea, s. A. Hudcem a B. Zavřelem, dne 22. 6. 1959 byly zjištěny v úvoze nad cihelnou, severně od obce, v trati Stínadla, parc. č. 1188 (obr. 1 : 2), rýsuující se sídelní objekty (obr. 5 : 1) porušené místními občany při odebrání hlíny. Jámy byly v jižní stěně úvozu, vzdálené asi 50 m od vysokého sprašového srázu tyčícího se na severním okraji obce v nadmořské výšce 250 m (obr. 3 dole). Jejich zásyp se jasně odlišoval od žluté spraše, převrstvené asi 30—40 cm silnou vrstvou ornice.

Jáma 1

V kolmém průřezu byla lichoběžníková (140×100×70 — obr. 3 dole) se stěnami směrem nahoru se sbíhajícími a s rovným dnem. Půdorys byl podle zachované části

Obr. 3. — Horní Dunajovice, „Stínadla“. Věteřovské (1–8), volutové (9–11), píchané (12–16) a středověké (17) nálezy. Jáma 2: 1, 2, 11; jáma 3: 4, 6–10, 12–17. Dole: průřezy a půdorysy jam. Velikost nálezů 1 : 3. (Kresba: A. Šík.)

dna (v šířce 50 cm) patrně kruhový. Zásyp byl již dříve vybrán místními občany, takže přesné kulturní zařazení je nemožné.

Jáma 2

V kolmém průřezu byla obdélníková (100×35 — obr. 3 dole), v půdorysu přibližně kruhová; dno měla rovné. Zásyp byl tmavošedý, popelovitý. Byly v něm porůznu roztroušeny střepy převážně věteřovské (1—4), jeden volutový (5) a dva středověké (6—7), zvířecí kosti (8), dva kusky červeně vypálené mazanice a hrubě opracovaný kulovitý kámen (p 6).

1. Dva šedočerné leštěné střepy z přechodu hrdla ve výduť, s typickým věteřovským odsazením, patrně ze širokých šálků (obr. 3:2).
2. Šedočerný střep ze široké mísy s přehnutým okrajem a s vyhlazeným hrdlem přecházejícím přes zaoblený lom ve zdrsňený spodek. Vnitřek vyhlazen (obr. 3:1).¹⁹
3. Šedočerný, na povrchu zdrsňený, uvnitř vyhlazený střep z mísy téhož typu.
4. Pět atypických střepů s hlazeným povrchem i vnitřkem.
5. Světlehnědý okrajový střep z bombovité nádoby zdobený šikmým pásem hrubých vpichů provedených prsty. Povrch jemně drsný, hlína silně promísená pískem (obr. 3:11).
6. Zaoblený okraj ze středověké nádoby šedé barvy, tvrdě vypálené. Po 24.
7. Část dna nádoby z jemně plaveného a tvrdě vypáleného šedého materiálu. Povrch je pokryt černou vyhlazenou vrstvičkou se stopami vleštování.
8. Kosti hovězího dobytka — *Bos taurus* L. (distální část pravé kosti zápřstní, proximální epifysa kosti holenní, hrudní obratel) a kosti ovce — *Ovis aries* L. (tři dolní čelisti s několika zlomky, tři defektní krční obratle, několik zlomků horních čelistí, řada drobných zlomků žeber, lopatky a dlouhých kostí končetin, které nelze blíže určit). Určila V. Hejtmánková.

Jáma 3

V kolmém průřezu byla obdélníková (185×100 — obr. 3 dole), v půdorysu oválná (š asi 120). Dno bylo vanovitě prohnuté. V tmavém popelovitém zásypu byly střepy převážně věteřovské (1—8), dva střepy volutové (9), pět střepů kultury píchané (10—12) a jeden středověký (13). Dále se tu našly zlomky zvířecích kostí; pozoruhodný byl nálezkostí dolní končetiny, uložených v anatomickém pořádku (14).

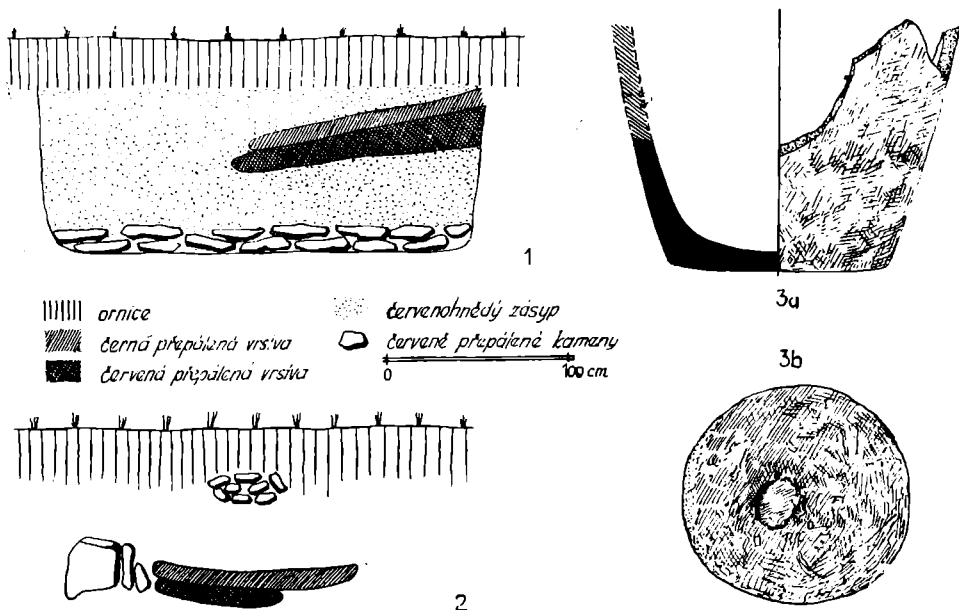
1. Část soudkovitého hrnku s rovným dnem a s páskovým uchem pod okraje. Je vyleštěn do šedočerna, místy má hnědé pruhy. V 5,4; po 7,7. Obr. 3:4.
2. Okrajový střep z jiného soudkovitého hrnku vyleštěného do černa. Po 16. Obr. 3:7.
3. Okrajový střep z nádoby s kalichovitě rozevřeným hrdlem (ze džbánu nebo šálku). Po 16. Obr. 3:5.
4. Dva zlomky misek s rozšířeným okrajem. Povrch jemně vyhlazen do hněda.
5. Část osudička s odsazeným rovným dnem. Pd 5,5. Obr. 3:3.
6. Patnáct větších a několik drobných střepů vyleštěných do žlutohněda a šedočerna. Pocházejí z velkých nádob.
7. Dva větší střepy s povrchem nepravidelně zdrsňeným, hnědé barvy, uvnitř vyhlazené do tmavošeda.
8. Šedožlutý střep z hrubšího vejčitého hrnce s přehnutým okrajem a se zdrsňeným povrchem. Po 28. Obr. 3:8.
9. Dva světlešedé střepy z jemného materiálu z výdutí nádob volutové kultury, zdobené mělkými ryhami (obr. 3:9—10).
10. Tři tmavošedé, uvnitř černé leštěné střepy z výdutí nádob, zdobené pásy poměrně jemných kapkovitých vpichů. U dvou jsou vpichy uspořádány do krokvic (obr. 3:12, 14), na třetím je vodorovný pás vpichů, od něhož se táhnou šikmo dolů dva další pásy (obr. 3:15).
11. Okrajový střep z poháru vyleštěného do světlehněda. Pod okrajem je zdoben pásem a níže krokvicí velkých vpichů kopýtkovitého tvaru (obr. 3:13).
12. Do světlehněda vyleštěný střep z výdutě nádoby, zdobený jemnými vpichy (obr. 3:16).
13. Bělošedý, níže černý střep se zaobleným okrajem z tvrdě vypálené středověké nádoby (obr. 3:17).

14. Kostí z hovězího dobytka — *Bos taurus* L. (pravá a levá kost nártní, pravá kost záprstní, obě kosti spěnkové a korunkové, zlomek pravé kosti pánevní — krajina jámy kloubní — zlomek čepovce, zlomek krčního obratle, zlomek dolní čelisti); tyto kosterní pozůstatky patřily nedorostlému jedinci, protože hlavice kloubní jsou odděleny. Zlomky dolních čelistí ovce nebo kozy (*Capra* — *Ovis*). Určila V. Hejtmánková.

Jáma 4

Měla válcovité hrdlo a konickou spodní část s rovným dnem (180 × 110 — obr. 3 dole). Byla již z větší části zničena, takže výzkum nemohl být proveden.

Podle nalezeného inventáře lze soudit, že jámy 2 a 3 patří kulturně věteřovskému typu; u jam 1 a 4, ze kterých sice nebyl získán materiál, lze vzhledem k jejich blízkosti k objektům 1 a 2 předpokládat, že patří témuž období. Souvisejí patrně s nálezy, které získali v hornodunajovické cihelně J. Palliardi a F. Vildomec.⁶ Tyto starší nálezy spolu s výše popsanými jamami ukazují na značný rozsah hornodunajovického sídliště s keramikou věteřovského typu; obě naleziště jsou totiž vzdálena asi 250 m. Střepy starších kultur (volutové, píchané) se dostaly do věteřovských objektů druhotně (tvoří jen nepatrné procento nálezů) ze starších sídlištních vrstev, které byly rovněž zjištěny v nedaleké cihelně.¹ Nepatrnou příměs středověkých střepeů lze vysvětlit jejich zatažením do horní části výplně jam pluhem.

Obr. 4. — Horní Dunajovice, „Vomelova špice“. Průřez pecemi a spodek hradištní nádoby objevené ve vodovodním průkopu. (Kresba: A. Šik.)

IV. Hradištní kultura

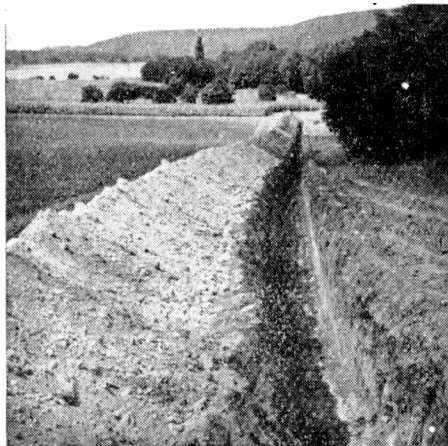
Severozápadně od obce, v úžlabině zvané Vomelova špice, parc. č. 152 (nadm. v. 250 m), za poutním místem u Křepického potoka (obr. 1 : 3; 5 : 2), byly při hloubení

příkopu pro kladení vodovodního potrubí porušeny dvě pravěké pece a jednostranně lícovaná kamenná zídka. Objekty nebyly sice prokopány, nicméně jejich přibližné kulturní zařazení je možné. Průzkum provedl autor s B. Zavřelem v srpnu 1961 na podnět E. Lorence.

Zídka (obr. 5 : 3) byla porušena v délce 21 m. Byla vysoká 60–80 cm a nacházela se asi 30–50 cm pod dnešním povrchem. Byla složena z plochých kamenů (25–40 cm

1

2

3

Obr. 5. — Horní Dunajovice. 1: jámy na „Stínadlech“; 2: vodovodní průkop ve „Vomelově špiči“; 3: zbytky zídky ve vodovodním průkopu. (Foto: B. Dostál — S. Ševčík.)

dl. a 10–15 cm vysokých) a podle nálezů úlomků cihel mezi kameny byla asi novověká, nejvýš pozdně-středověká. Zpevňovala patrně původně terasu nebo stěnu úvozové cesty, která byla při nějakém scelování pozemků zrušena a zavezena. Svědčí

pro to i to, že její struktura se nápadně podobá kamenné terase u dnešní cesty, probíhající téměř rovnoběžně s porušenou zídou ve vzdálenosti asi 10 m od ní.

Pec 1

Jevila se ve východním profilu průkopu pod 30 cm vrstvou ornice jako obdélník (d 250; hl. 90; obr. 4 : 1). Byla vyplněna hnědočervenou přepálenou hlínou. U dna byla vrstva velkých (až 50 cm dlouhých) i drobnějších do červena přepálených kamenů. V hnědočerveném zásypu byly dvě silně přepálené vrstvy, jedna červené, druhá černé barvy, silné asi 10 cm, probíhající po úhlopříčce jámy. Bez nálezů.

Pec 2

Jevila se o 20 m severozápadněji ve východním profilu průkopu v hloubce 100 cm jako dvě mírně prohnuté, 10 cm silné čočky přepálené hlíny (obr. 4 : 2; tón zbarvení je úplně stejný jako u pece 1), nad jejichž středem bylo o 30—40 cm výše několik kamenů. Kameny postavené na hranu byly i po levé straně čoček. Mezi nimi byly tři střípky (1—3).

1. Dva střípky od dna, jeden šedočerný, druhý světlehnědý, byly z hlíny silně promíšené pískem a slídou, lom byl vrstevnatý. Vykazují typické příznaky hradištního materiálu.

2. Střípek z hlíny silně promíšené tuhou a s jemně vyhlazeným šedočerným povrchem.

Opodál pece č. 2 byla nedaleko hlíny vyhozené z průkopu nalezena spodní část nádoby světlehnědé, jemně drsného povrchu s rovným dnem a s excentricky vtačeným důlkem. Uvnitř stopy po vislé modelaci dřívkem. Hlína promíšená pískem, kamenky a slídou. Lom vrstevnatý. Dobře vypálena. Jde tedy o zbytek hradištní nádoby. Pd 8,3; zach. v 11. Obr. 4 : 3a, 3b.

Vzhledem k uvedeným nálezům a stejnému charakteru pecí lze soudit, že obě pece patří období slovanskému, a to patrně středohradištnímu, neboť mladohradištní sídliště leželo patrně někde v prostoru dnešní obce, jak na to ukazují nálezy mladohradištních hrobů u kostela. Vzhledem k tomu, že bychom mohli těžko předpokládat současnou existenci dvou osad ve vzdálenosti ne více než jednoho kilometru, je patrně nově objevené sídliště starší, tedy středohradištní.

Popsané nálezy z Horních Dunajovic jednak doplňují a jednak rozšiřují náš obraz o osídlení katastru této obce v pravěku. Cenné je u hornodunajovických nálezů zvláště to, že jsou poměrně pevně fixovány v terénu. Studium rozložení osídlených ploch z různých období pravěku a jejich závislosti na konfiguraci terénu, půdních a jiných podmínkách by mohlo přispět k řešení četných otázek, týkajících se zaměstnání, zdrojů obživy i společenského zřízení nositelů těchto kultur.

POZNÁMKY

¹ F. Vildomec, Soupis praehistorických nálezů ze Znojemska, Od Horácka k Podyjí 8 (1930/31), 4; J. Palliardi, Die relative Chronologie der jüngeren Steinzeit in Mähren, WPZ I (1914), 260, obr. 3, 261, obr. 5;b; R. Tichý, Lid s kulturou keramiky volutové a pichané na Moravě, dipl. práce, Brno 1958, III. díl, tab. 31:8, 10; tab. 32, 33.

² J. Palliardi, Předhistorická sídla na Znojemsku. Jámy v Horních Dunajovicích. ČVMSO 12 (1895), 17; popisy a vyobrazení u D. Ševčíkové, Lid s keramikou vypíchanou na Moravě, dipl. práce Brno 1961, II. díl, 40—43, III. díl, tab. 18, 19, 20:1—11.

³ J. Palliardi, ČVMSO 12 (1895), 17, obr. 2; F. Vildomec, Od Horácka k Podyjí 8 (1930/31); 4; popis u J. Kozla, Osídlení Moravy lidem neolitické kultury s keramikou malovanou, dipl. práce, Brno 1957, II. díl, 55.

⁴ *L. Hondlová*, Osídlení Pomoraví a přilehlého Podunají lidem s kulturou zvoncovitých pohárů, dipl. práce, Brno 1958, II. díl, 148.

⁵ *K. Tihelka*, Moravská únětická pohřebiště. PA 44 (1953), 292.

⁶ *K. Tihelka*, Sídliště věteřovského typu na Moravě, ČMMB 37 (1952), 319; *tjž*, Moravský věteřovský typ, PA 51/1 (1960), 124.

⁷ *M. R. Pernička*, Nálezy z doby římské na Znojemsku, Podyjí 1 (1958), 70, obr. na str. 72; *B. Dostál—A. Hudec*, Nový doklad římského importu ze Znojemska, Podyjí 2 (1959), 49—52; *B. Dostál*, Römerzeitliche Funde aus Horní Dunajovice, SPFFBU E 5 (1960), 73—84, tab. X—XI.

⁸ *J. Palliardi*, Slovanské pohřebiště kosterné v Horních Dunajovicích, ČVMSSO 7 (1890) 69—77; 10 (1893), 159:161.

⁹ Zkratky: v = výška, po = průměr okraje, pv = průměr výdutě, pd = průměr dna. Všechny rozměry jsou uvedeny v centimetrech.

¹⁰ *J. Palliardi*, WPZ 1 (1914), 268—270.

¹¹ *J. Palliardi*, WPZ 1 (1914), obr. 28; *J. Pavelčík*, Líd s kanelovanou keramikou a jeho místo v moravském eneolitu, dipl. práce, Brno 1957, III. díl, tab. IV:7; *A. Gottwald*, Můj archeologický výzkum, 1931, obr. 33:1; *J. Pavelčík*, Několik poznámek k poznání kanelované keramiky na Moravě a ve Slezsku, ČSM VII/2 (1958), tab. II:3.

¹² *J. Pavelčík*, ČSM VII/2 (1958), 90.

¹³ *J. Palliardi*, WPZ 1 (1914), 268, obr. 24, 25.

¹⁴ *A. Houšťová*, Líd kultury nálevkovitých pohárů a jeho význam v moravském eneolitu, dipl. práce, Brno 1957, III. díl, tab. XIX:2.

¹⁵ V poslední době jsou tyto kultury v našem prostředí pokládány za součást kultury nálevkovitých pohárů jako její vývojové stupně; *E. F. Neustupný*, Zur Entstehung der Kultur mit kannelierter Keramik, SIA VII/2 (1959), 260—266.

¹⁶ *A. Houšťová*, dipl. práce, III. díl, tab. XVI:2.

¹⁷ *J. Pavelčík*, dipl. práce, I. díl, 56.

¹⁸ Viz pozn. 5.

¹⁹ Patrně z podobného typu mísy, jakou uvádí *K. Tihelka*, PA 51/1 (1960), obr. 10:8.

Доисторические находки из с. Горни Дунайовице

(Баденская, унетичкая, ветержовская и городищная культуры)

В течение 1958—1961 гг., в рамках регионального обследования зноемского района, предпринятого кафедрой преистории философского факультета университета им. Я. Э. Пуркyně в г. Брно при сотрудничестве Южноморавского музея в г. Зноймо, были в известном археологическом местонахождении Горни Дунайовице открыты в трех пунктах (рис. 1) новые находки. В карьере кирпичного завода были найдены обломки сосудов, грузиков и пряслиц энеолитической баденской культуры (рис. 2 : 1 до 11) и унетичкий горшок (рис. 2 : 12), вероятно из разрушенных могил, открытых там уже раньше. В урочище На Стинадлех были раскопаны четыре селищных ямы с инвентарем по большей части ветержовским с примесью черепков вольютовой, выколотой и средневековой керамики (рис. 3). В урочище Вомелова шпиде (рис. 5 : 2,3) была при прокладке траншеи водопровода раскопана позднесредневековая каменная стена (были в ней обломки кирпичей) и две печи, относящиеся вероятно к среднегородищной (славянской) эпохе (рис. 4).

Описанные находки обогащают наши знания о заселении кадастра деревни в глубоком прошлом. Важным результатом исследований в этой деревне является тот факт, что были довольно точно зафиксированы места находений отдельных памятников. Изучение дислокации обитаемых участков из разных эпох и их зависимость от конфигурации местности, почвенных и иных условий (на большом числе местонахождений) может привести к решению многих вопросов касающихся хозяйства, источников продовольствия, общеселенной структуры носителей отдельных древних культур.

VORGESCHICHTLICHE FUNDE AUS HORNÍ DUNAJOVICE

(Kannelierte, Aunjetitzer, Věteřover und burgwallzeitliche Kultur)

In den Jahren 1958—1961 wurden im Rahmen einer regionalen Forschung, die im Bezirk von Znojmo durch den Lehrstuhl für Vorgeschichte der Philosophischen Fakultät der J. E. Purkyně-Universität in Brno unter Mitarbeit des Südmährischen Museums in Znojmo vor sich ging, auf der bekannten archäologischen Lokalität Horní Dunajovice an drei Stellen (Abb. 1) neue Funde gemacht. In der Ziegelei kamen Scherben, Tongewichte und Spinnwirteln (Abb. 2:2—11) der äneolitischen kannelierten Kultur und ein kleines Henkeltöpfchen (Abb. 2:12) der Aunjetitzer Kultur zum Vorschein, vielleicht aus zerstörten Aunjetitzer Gräbern stammend, die dort schon früher ausgegraben worden waren. In der Flur Na Stínadlech wurden vier Siedlungsgruben zerstört, deren Inventar Scherben meist vom Věteřover Typus mit kleiner Beimischung der Voluten-, Stichbandkeramischen und mittelalterlichen Scherben enthält (Abb. 3). In der Flur Vomelova špice (Abb. 5:2, 3) stieß man beim Aushub eines Wasserleitungsgraben auf eine neuzeitliche oder spätmittelalterliche Steinmauer (bei seinem Bau wurden auch Bruchziegel verwendet) und auf zwei aus der Burgwallzeit stammende Öfen (Abb. 4).

Die beschriebenen Funde bereichern unsere Kenntnisse über die Besiedlung des Katasters dieser Gemeinde in der Vorzeit. Ein wichtiges Ergebnis der archäologischen Forschung auf dieser Lokalität ist die Kenntnis der genauen Lage der Fundorte. Das Studium der Dislokation der besiedelten Flächen aus verschiedenen Zeitabschnitten der Vorzeit und ihrer Abhängigkeit auf der Konfiguration des Terrains, Boden- und anderer Bedingungen (selbstverständlich auf mehreren Lokalitäten) kann zur Lösung mancher Fragen beitragen, die sich auf Beschäftigung, Ernährungsquellen und gesellschaftliche Struktur der Träger verschiedener vorgeschichtlicher Kulturen beziehen.